

'విద్యుత్'ను ఉత్పత్తి చేసుకునేవి.. శత్రువుల నుంచి రక్షించుకునేవి

Led (light emitting lamp)

తక్కువ విద్యుత్ ప్రవాహానికి కూడా వెలిగి స్వభావాన్ని కలిగినవి LED
ఇది అత్యధిక పరివర్తన దక్షత కలిగిన కాంతిజనకం
ఎల్ఈడిలో పాడైన తీగను దూరవేసానికి, చిన్న తీగను రూపాంతరం కలుపుతారు
ఎల్ఈడి ఒక టెక్నాలజీ పని చేస్తుంది.

గృహాల్లో విద్యుత్ సరఫరా
దేశంలో ఇండ్లలోకి సరఫరా చేసే సింగిల్ ఫేజ్ విద్యుత్ పొటెన్షియల్ 230 వోల్టులు, పౌనః పున్వం 50 Hzగా ఉంటుంది. విద్యుత్ ప్రవాహం మనం వాడుకుంటున్న ఉపకరణాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

శ్రీ ఫేజ్ విద్యుత్లో రెండు ఫేజుల మధ్య పొటిన్షియల్ దాదాపు 400 వోల్ట్ ఉంటుంది.
ఇండ్లలోని ఉపకరణాలన్నీ మొయిన స్విచ్ కు సమాంతరంగా కలిపి ఉంటాయి. అందువల్ల ఒక బల్బు పాడైపోయినట్లయితే మిగిలిన ఉపకరణాలు పని చేస్తుంటాయి.

ఫంక్షన్ హాల్ లు, గృహాల అలంకరణలో వాడే సింగిల్ బల్బులు శ్రేణిలో కలిపి ఉంటాయి. శ్రేణిలో ఒక బల్బు మాడిపోతే ఆ శ్రేణిలోని మిగిలిన బల్బులన్నీ ఆరిపోతాయి.
మన ఇంట్లో వినయంగాంచే విద్యుత్ శక్తిని కొలిచే ప్రమాణం KWh (kilo watt per hour)

విద్యుత్ శక్తిని రసాయన శక్తి రూపంలో నిల్వ చేసి, అవసరమైనప్పుడు మళ్ళీ విద్యుత్ శక్తిరూపంలో అందజేసే ఏర్పాటును ఘటం అంటారు.

ఘటాన్ని మొదటగా కనగన్న శాస్త్రవేత్త అలె సాండ్రో వోల్టా (1799)

ఘటంలో 3 ప్రాథమిక భాగాలు ఉంటాయి. అవి

1. ధన ఎలక్ట్రోడ్
2. రుణ ఎలక్ట్రోడ్
3. విద్యుత్ విశ్లేషణం

విద్యుత్ విశ్లేషణతో ఉన్న రసాయన శక్తి ఎలక్ట్రోడ్ లు వద్ద విద్యుత్ శక్తిగా మారుతుంది.

ఘటాలు రెండు రకాలు అవి

1. ప్రాథమిక ఘటం : ఈ రకం ఘటంలో రసాయన శక్తి నేరుగా విద్యుత్ శక్తిగా మారుతుంది. రసాయన శక్తి ఒకసారి పూర్తిగా హరించుకుపోయిన తరువాత ఘటం పనికి రాదు.

ఉదా : వోల్టా ఘటం, లెక్వాంచ్ ఘటం, డ్రెసెల్, దానియల్ ఘటం

2. గౌణ ఘటం: ఈ రకం ఘటాల్లో విద్యుత్ శక్తి తరగిపోతే మళ్ళీ ఛార్జింగ్ చేయడం ద్వారా శక్తిని నింపవచ్చు.

ఉదా: లెడ్ యాసిడ్ బ్యాటరీలు, సెల్ ఫోన్ లో ఉపయోగించే బ్యాటరీలు

బ్యాటరీ: కొన్ని ఘటాల శ్రేణి లేదా సమాంతర సంధానాన్ని బ్యాటరీ అంటారు.

అనార్థ ఘటం

విద్యుత్ విశ్లేషణం ద్రవ రూపంలో కాకుండా ఘన రూపంలో ఉంటుంది.

అనార్థ ఘటంలో జింకు డబ్బాలో మాంగనీసు డై ఆక్సైడ్ లేదా అమోనియం క్లోరైడ్ ను నింపి మధ్యలో కార్బన్ కడ్డీని ఉంచుతారు.

దీనిలో కార్బన్ కడ్డీ ధన ఎలక్ట్రోడ్ గా, జింకు డబ్బా రుణ ఎలక్ట్రోడ్ గా పనిచేస్తాయి.

రెడ్ యాసిడ్ ఘటం

దీన్ని 1859లో ఫ్రెంచ్ శాస్త్రవేత్త గాస్టాఫ్ ప్లాంటే కనుగొన్నాడు

దీనిలో ధనవలంక లెడ్ డయాక్సైడ్, రుణ వలంక

టిట్ ప్రత్యేకం

ఫిజిక్స్

లెడ్ తయారు చేయబడి ఉంటాయి.

సజల సల్ఫ్యూరిక్ ఆమ్లం విద్యుత్ విశ్లేషణగా పనిచేస్తుంది.

ఈ ఘటం ఛార్జింగ్ అయినప్పుడు బరువు పెరుగుతుంది. డిస్చార్జ్ అయినప్పుడు తగ్గుతుంది.

నోట్ : ఘటాల విద్యుత్ వాలల బలం వాటిలో ఉపయోగించిన ఎలక్ట్రోలైట్, ఎలక్ట్రోడ్ వదారాల స్వభావం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది.

పెద్ద బ్యాటరీల సామర్థ్యాన్ని అంపియర్ గంటల్లో, చిన్న బ్యాటరీల సామర్థ్యాన్ని మిల్లీ అంపియర్ గంటల్లో కొలుస్తారు.

సోలార్ ప్యానెల్ లో కాంతి శక్తి విద్యుత్ శక్తిగా మారుతుంది.

ద్రవాలకు తమ గుండా విద్యుత్ ను ప్రసరింపజేసే సామర్థ్యాన్ని అంపియర్ గంటలలో కొలుస్తారు.

అనార్థ ఘటాన్ని ట్రాన్సిస్టర్, ట్రాన్సిజర్, కెపెటార్, గడియారు, టీవీ రిమోట్, ఆటోమోటర్ ఉపయోగిస్తారు.

ట్రాన్సిజర్ లో సెల్ ఫోన్ (ఘటాలను) శ్రేణి సంధానంతో అమర్చుతారు.

ఒక విద్యుత్ ఉపకరణం ఒక గంట కాలంలో ఒక యూనిట్ విద్యుత్ శక్తిని వినయంగాంచినట్లయితే దాని సామర్థ్యం 1000 వాట్లు.

అనార్థ ఘటాన్ని ట్రాన్సిస్టర్, ట్రాన్సిజర్, కెపెటార్, గడియారు, టీవీ రిమోట్, ఆటోమోటర్ ఉపయోగిస్తారు.

ట్రాన్సిజర్ లో సెల్ ఫోన్ (ఘటాలను) శ్రేణి సంధానంతో అమర్చుతారు.

ఒక విద్యుత్ ఉపకరణం ఒక గంట కాలంలో ఒక యూనిట్ విద్యుత్ శక్తిని వినయంగాంచినట్లయితే దాని సామర్థ్యం 1000 వాట్లు.

ఘటం పేరు	అనోడ్	కాథోడ్	విద్యుత్ విశ్లేషణం
ట్రాన్సిజర్	Cu	Zn	Dil
కెపెటార్	Cu (కాపర్)	Zn	

విద్యుత్ అయస్కాంత ప్రేరణ

వలయంలో మారుతున్న అయస్కాంత క్షేత్రం వల్ల విద్యుత్ చక్రీని ఉత్పత్తి చేసే ప్రక్రియను విద్యుత్ అయస్కాంత ప్రేరణ అంటారు.

1. రసాయన ఫలితం (ఫారడే)
2. మధ్యవేలు - క్షేత్ర దిశను
3. బొటనవేలు - విద్యుత్ ప్రవాహాన్ని వాహకం చలన దిశను సూచిస్తుంది

విద్యుత్ ఉత్పత్తి అయస్కాంత ప్రేరణ

యాంత్రిక అక్షం వెంట ఒడ్డిడికి గురిచేసినప్పుడు విద్యుత్ అక్షం వెంటబడి షీజో విద్యుత్ జనిస్తుంది.

జీవ విద్యుత్: ఈలో, ట్రాన్సిజర్ లాంటి చేపలు శత్రువుల నుంచి రక్షించుకోవడానికి ఈ విద్యుత్ ను ఉత్పత్తి చేస్తాయి.

సూర్యం ప్రేరణ : ఒక తీగ చుట్టూ ప్రసరిస్తున్న విద్యుత్ ప్రవాహం మారినప్పుడు దాన్ని ఆవరించి ఉన్న అయస్కాంత క్షేత్ర తీవ్రతలో మార్పు వస్తుంది. ఈ మార్పు అనేది తీగ చుట్టూ ప్రేరణ విద్యుత్ ను జనింపజేయడాన్ని సూచించే ప్రేరణ అంటారు.

అన్యోన్య ప్రేరణ : ఒక తీగ చుట్టూ ప్రసరిస్తున్న విద్యుత్ ప్రవాహం మారినప్పుడు దాని పక్కనే ఉన్న మరొక తీగ చుట్టూ ఆవరించి ఉన్న అయస్కాంత క్షేత్ర తీవ్రతలో మార్పు వస్తుంది. ఈ మార్పు రెండో తీగ చుట్టూ ప్రేరణ విద్యుత్ ను జనింపజేయడాన్ని అన్యోన్య ప్రేరణ అంటారు.

విద్యుత్ ప్రసరణ ఫలితాలు

పదార్థాల గుండా విద్యుత్ ను ప్రసరింపజేసే సమయం 3 రకాల ఫలితాలు ఏర్పడుతాయి. అవి:

1. ఉష్ణ ఫలితం
2. అయస్కాంత ఫలితం
3. రసాయన ఫలితం

1. విద్యుత్ ఉష్ణ ఫలితం

విద్యుత్ ప్రసారం గుండా విద్యుత్ ప్రసరించినప్పుడు ఉష్ణం బహిష్కరణమయ్యే ఫలితాన్ని విద్యుత్ ఉష్ణ ఫలితం అంటారు.

ఉదా: ఎలక్ట్రీక్ బల్బు, విద్యుత్ కుంపటి, ఇన్ రిజిస్టర్, సోలర్ గన్

2. అయస్కాంత ఫలితం (అయిస్టెండ్)

తీగలో విద్యుత్ ప్రసరించేటప్పుడు దాని చుట్టూ అయస్కాంత క్షేత్రం ఏర్పడుతుంది.

అయస్కాంత క్షేత్రంలో తీగ కడులుతున్నప్పుడు ఆ తీగలో విద్యుత్ వుడుతుంది.

అంపియర్ నియమంలో రూల్ ప్రకారం ఈతగాడు విద్యుత్ ప్రవాహ దిశలో ఈడుతున్నప్పుడు ఈతగాడి ఎడమవేయ అయస్కాంత ఉత్తర ద్రువాన్ని, కుడివేయ అయస్కాంత ఉత్తర ద్రువాన్ని సూచిస్తుంది.

అంపియర్ కుడిచేయ నిబంధన ప్రకారం కుడిచేతి బొటనవేలును విద్యుత్ ప్రవాహ దిశలో ఉంచి మిగతా నాలుగు చేళ్లు వాహకాన్ని మూసి ఉంచినప్పుడు బొటనవేలు ప్రవాహ దిశను, ముడిచిన నాలుగుచేళ్లు అయస్కాంత క్షేత్రాన్ని తెలుపుతాయి.

ఫ్లెమింగ్ ఎడమ, కుడి చేయ నిబంధనల ప్రకారం చూపుడు వేలు, మధ్య వేలును, బొటన వేలును పరస్పరం అంబంగా ఉంచితే...

1. చూపుడు వేలు - అయస్కాంత క్షేత్ర దిశను
2. మధ్యవేలు - విద్యుత్ ప్రవాహాన్ని వాహకం
3. బొటనవేలు - చలన దిశను సూచిస్తుంది

అనువర్తనాలు

1. ఇనుము తుప్ప పట్టుకుండా నిరోధ, క్రోమియం పూతను పూతను.

2. క్రోమియం చాలా ఖరీదైన లోహం దాని మీద గడ్డిగా గీతలు పడవు.

3. వంతెన, టెలిఫోన్, విద్యుత్ స్తంభాలకు జింక్ పూతను పూతను. ఈ ప్రక్రియను గాల్వనైజేషన్ అంటారు.

4. వాహనాల చక్రాలకు క్రోమియం పూతను పూతను.

5. ఇనుపు డబ్బాలకు (ఆహార ధాన్యాల నిల్వ చేసేవి) తగరాన్ని పూతగా పూతను. కారణం ఇనుము కంటే తగరం ఆహార పదార్థాలతో

ఉదా: ఎలక్ట్రో ప్లేటింగ్ (గాల్వనైజింగ్), ఎలక్ట్రోలైటింగ్, లోహ సంఘ్రాణం, ఎలక్ట్రాలిటి ప్రింటింగ్

ఎలక్ట్రో ప్లేటింగ్

తక్కువ ధర ఉన్న లేదా తగరగా క్షయం (నాశనం) కాని లోహాలకు, ఖరీదైన లోహాల పూతను పలుచగా పూతను ఎలక్ట్రో ప్లేటింగ్ అంటారు.

ఉదా : రాగి వస్తువులకు వెండి లేదా బంగారం పూత పూతను.

పూత పూసే లోహాన్ని వెండి కాథోడ్ లేదా రుణ ద్రువంగా తీసుకుంటారు. పూత పూసే లోహాన్ని (మరిసిన లోహాన్ని) ధన ద్రువంగా (ఆనోడ్)గా తీసుకుంటారు.

సైనికాలు

1. దీన్ని కనుగొన్నది మైఖేల్ ఫారడే.

2. సినిమా హాళ్లు, పెద్ద షాపింగ్ మాల్స్ లో, ఫంక్షన్ హాళ్లలో దీన్ని ఉపయోగిస్తారు.

3. అయస్కాంత క్షేత్ర విద్యుచ్ఛక్తిగా మారుస్తుంది.

4. విద్యుత్ అయస్కాంత ప్రేరణ ఆధారంగా డ్రైవ్ మోటర్ పనిచేస్తుంది.

విన్నర్స్ పబ్లికేషన్స్ సాజన్యంతో..

విద్య, ఉద్యోగ సమాచారం

ఈఎస్ఐసీలో...

ఎంప్లాయిస్ స్టేట్ ఇన్స్ట్రూక్షన్ కాలొరేషన్ (ఈఎస్ఐసీ)లో కింది ఖాళీల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- మొత్తం ఖాళీలు: 608
- పోస్టులు: గ్రేడ్-2 ఇన్స్ట్రూక్షన్ మెడికల్ ఆఫీసర్
- అర్హతలు: సీఎంఎస్ఈ-2022,2023 జూనియర్ ఉన్నవారు
- దరఖాస్తు: ఆన్లైన్ లో
- చివరితేదీ: జనవరి 31
- వెబ్ సైట్: www.esic.gov.in

టీబిఎఫ్ఆర్ లో...

టీబిఎఫ్ఆర్-హోమి భూభాగ సెంటర్ ఫర్ సైన్స్ ఎడ్యుకేషన్ లో కింది ఖాళీల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- మొత్తం ఖాళీలు: 11
- పోస్టులు: ప్రాజెక్ట్ సైంటిఫిక్ ఆఫీసర్, ప్రాజెక్ట్ వర్క ఆఫీసర్, కర్నూ ట్రైనింగ్, ట్రైనింగ్ ట్రయిని తదితరాలు
- దరఖాస్తు: వెబ్ సైట్ లో
- వెబ్ సైట్: https://www.hbce.tifr.res.in

ఐఐఐఐ లో...

కాన్పూర్ లోని ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (ఐఐఐఐ)లో రెగ్యులర్/కాంట్రాక్ట్ ప్రాతిపదికన కింది పోస్టుల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

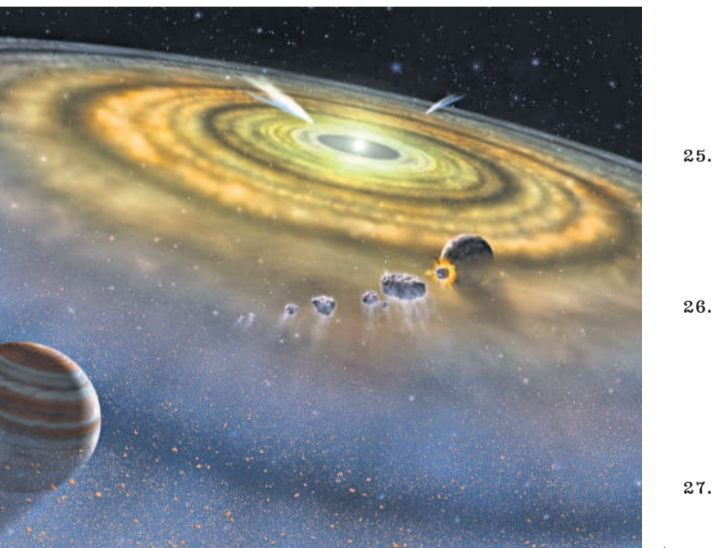
- మొత్తం ఖాళీలు: 34
- పోస్టులు: సీనియర్ సూపరింటెండెంట్ ఇంజనీర్, జూనియర్ టెక్నికల్ సూపరింటెండెంట్, మెడికల్ ఆఫీసర్, జూనియర్ ఆఫీసర్ తదితరాలు
- దరఖాస్తు: జనవరి 31
- వెబ్ సైట్: www.iitk.ac.in

పోటీ పరీక్షల ప్రత్యేకం

- కరెంట్ అఫైర్స్, జనరల్ స్టడీస్ కోసం పై క్యూఆర్ కోడ్ ను స్కాన్ చేయండి.

ఆకాశంలో ఎప్పుడూ ఒకే తీరుగా వెలుగుతూ ఉండేవి?

వెలుగునీ సక్రమం

2) ద్రువ సక్రమం

3) అయస్కాంత సక్రమం

4) పైవన్నీ

25. ఆకాశంలో ఉత్తరం వైపున ప్రకాశవంతమైన, నిశ్చలమైన సక్రమం?

1. ఓరియన్
2. ద్రువ సక్రమం
- 3) ప్రాక్సిమా సెంటారి
- 4) ఎస్పిరాన్ అరిగా

26. ఆకాశంలో దక్షిణం వైపు ఉన్న ప్రకాశవంతమైన సక్రమం కాకుండా?

1. పియాహ్ తియేహ్
2. ఓరియన్
- 3) సప్తర్షి మండలం
- 4) పైవేవీ కాదు

27. గేలా అంటే గ్రీకు భాషలో అర్థం?

- 1) నీళ్లు
- 2) సమాహం
- 3) పాలు
- 4) ప్రకాశించేది

28. సక్రమాల ఎక్కడ వుండతాయి?

- 1) నిహారికల్లో
- 2) సక్రమం వెంబడి
- 3) సక్రమ ద్వీపంలో
- 4) అంతర్గతంలోని శూన్య ప్రదేశంలో

29. ఆకాశానికి అడ్డంగా కనపించే చిక్కటి సక్రమాల సముదాయాన్ని ఏమని పిలుస్తారు?

1. ఓరియన్
- 2) పియాహ్ తియేహ్
- 3) పాలపుంత
- 4) పుస్తకం

30. నిహారికలు అంటే?

- 1) సౌర కుటుంబం + సక్రమాల
- 2) సౌర కుటుంబం + పాలపుంత
- 3) సౌర కుటుంబం + సక్రమాల + పాలపుంత
- 4) సౌర కుటుంబం + సక్రమాల + పాలపుంత + గెలాక్సీలు

32. అంతర్గతంలో కనపడే గ్రహాశకలాలకు ఉన్న పేరు?

పోటీ పరీక్షల ప్రత్యేకం

జనరల్ సైన్స్

- 1) నిహారికలు
- 2) ఆస్టరాయిడ్స్
- 3) తోకమక్కలు
- 4) ఉల్కలు

38. అతి పెద్ద గ్రహ సక్రమం?

- 1) ఐన్ కారెన్
- 2) హెలాల్
- 3) సెరెస్
- 4) సిరియస్

34. సెరెస్ ద్రవ్యరాశి?

- 1) 12x10¹⁹ kg
- 2) 12x10²⁰ kg
- 3) 12x10¹⁸ kg
- 4) 12x10¹⁷ kg

35. పియాహ్ కనుగొన్న గ్రహ శకలం?

- 1) హెలాల్
- 2) సెరెస్
- 3) ఐన్ కారెన్
- 4) సిరియస్

36. అంగారకుడు, శని గ్రహాలకు మధ్య గుర్తింపిన గ్రహ శకలం?

- 1) ఐన్ కారెన్
- 2) హెలాల్
- 3) సెరెస్
- 4) సిరియస్

37. అంగారకుడు, బుధ గ్రహాలకు మధ్య గుర్తింపిన గ్రహ శకలం?

- 1) ఐన్ కారెన్
- 2) హెలాల్
- 3) సెరెస్
- 4) సిరియస్

38. అంతర్గతం నుంచి చదుతున్న రాళ్లు, ఖనిజాలు?

- 1) బుధుడు
- 2) వ్యూట్
- 3) బృహస్పతి
- 4) శుక్రుడు

40. జీవరాశి ఉన్న గ్రహం?

- 1) శుక్రుడు
- 2) అంగారకుడు
- 3) భూమి
- 4) శని

41. బ్రెటాన్ దేని ఉపగ్రహం?

- 1) బుధుడు
- 2) కుజుడు
- 3) గురుడు
- 4) శని

42. భూమి చుట్టు కొలత?

- 1) 45,000 కి.మీ.
- 2) 40,000 కి.మీ.
- 3) 42,000 కి.మీ.
- 4) 48,000 కి.మీ.

48. భూమి ఉపరితలం వైశాల్యం?

- 1) 51 లక్షల చ.కి.మీ.
- 2) 61 లక్షల చ.కి.మీ.
- 3) 61 కోట్ల చ.కి.మీ.
- 4) 51 కోట్ల చ.కి.మీ.

44. భూమి కంటే సూర్యుని వ్యాసం ఎన్ని రెట్లు పెద్దది?

- 1) 3,30,000 రెట్లు
- 2) 109 రెట్లు
- 3) 93 లక్షల రెట్లు
- 4) 109 వేల రెట్లు

45. 1979 నుంచి 1999 వరకు భూమికి దూరంగా వలించిన గ్రహం?

- 1) వ్యూట్
- 2) బృహస్పతి
- 3) నెప్ట్యూన్
- 4) యురేనస్

46. బృహస్పతి చలనం భూమి కంటే ఎన్ని రెట్లు పెద్దది?

- 1) 130 రెట్లు
- 2) 1,300 రెట్లు
- 3) 13,000 రెట్లు
- 4) 13 రెట్లు

47. అత్యధిక పరిభ్రమణ కాలం కలిగిన గ్రహం?